

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Cdo/177/2022
Identifikačné číslo spisu: 6919203781
Dátum vydania rozhodnutia: 30.01.2023
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Holíč
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2023:6919203781.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky W. M., narodenej XX. XX. XXXX, bytom S. V. XX, o určenie, že O. Z., narodený XX. XX. XXXX, bytom W. N. XX, právne zastúpený JUDr. Marian Dzuroška, s.r.o., so sídlom Hviezdoslavova 468/31, Rimavská Sobota, IČO: 47 254 513, je otcom maloletého U. M., narodeného XX. XX. XXXX, bytom ako navrhovateľka, zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Rimavská Sobota, vedenej na Okresnom súde Rimavská Sobota pod sp.zn. 9Pc/18/2019, o dovolaní O. Z. proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 17. marca 2022 sp.zn. 12CoP/5/2022, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

I. Okresný súd Rimavská Sobota (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 06. decembra 2021 sp.zn. 9Pc/18/2019 určil, že O. Z., nar. XX. XX. XXXX je otcom maloletého U. M., nar. XX. XX. XXXX z matky W. M., nar. XX. XX. XXXX. Súčasne maloletého zveril do osobnej starostlivosti matky s tým, že táto ho bude zastupovať a spravovať jeho majetok v bežných veciach. Otcovi uložil povinnosť prispievať na maloletého výživným vo výške 30 % zo sumy životného minima stanoveného pre nezaopatrované neploleté dieťa mesačne podľa osobitného predpisu, vždy do konca toho ktorého mesiaca vopred do rúk matky, počnúc dňom 22. 08. 2019 a zaostalé výživné za obdobie od 22. 08. 2019 do 31. 12. 2021 v sume 802,90 Eur uložil otcovi vyrovnat' v mesačných splátkach po 20,- Eur splatných spolu s bežným výživným počnúc mesiacom január 2022 pod hrozbou straty výhody splátok. Napokon otcovi uložil povinnosť zaplatiť znalkyni R. L. W. trovy znaleckého dokazovania v sume 173,12 Eur do 6 mesiacov od právoplatnosti rozsudku. Žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania a ešte vyslovil, že otec nie je povinný zaplatiť súdny poplatok za návrh.

1.1. Prvoinštančný súd v otázke určenia otcovstva aplikoval ust. § 94 ods. 1 a 2 Zákona o rodine majúca za preukázané otcovstvo označeného muža O. Z. (ďalej len „otec“) k maloletému U. M. z matky W. M. na základe znaleckého posudku č. 24/2020 R. L. W., znalkyne z odboru genetika, odvetvie analýza

DNA (a písomného vysvetlenia znalkyne) a tiež na podklade výpovede svedkyne L. Z. i samotnej navrhovateľky (matky maloletého). S odkazom na ust. § 110 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“) prvoinštančný súd upravil výkon rodičovských práv a povinností k maloletému poukazujúc na to, že o maloletého sa riadne stará od jeho narodenia matka, pričom v zmysle § 62 ods. 1 až 3 Zákona o rodine uložil otcovi povinnosť prispievať na výživu maloletého tzv. minimálnym zákonným výživným prihladajúc na to, že otec platí na svoje ďalšie maloleté dieťa výživné v sume 35,- Eur mesačne, nevlastní žiaden majetok a je poberateľom invalidného dôchodku v sume 147,- Eur mesačne a hoci v minulosti 2 mesiace pracoval, dosiahol len zanedbateľný zárobok. Nakoľko otec na maloletého dosiaľ nijak neprispel, zročné výživné za obdobie od podania návrhu 22. 08. 2019 do 31. 12. 2021 predstavuje sumu 802,90 Eur, ktorú otcovi povolil uhradiť v splátkach po 20,- Eur mesačne. Súčasné pomery otca nedovolili zaviazat' ho podľa § 53 CMP na náhradu trov konania a preto prvoinštančný súd podľa § 52 CMP vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania s tým, že otec ako neúspešný účastník je povinný znášať nepokryté trovy znaleckého dokazovania v sume 173,12 Eur. Neuloženie povinnosti zaplataenia súdneho poplatku otcovi zdôvodnil súd prvej inštancie § 2 ods. 2 zákona č. 71/1992 Z. z. a tým, že otcovi bol Centrom právnej pomoci priznaný nárok na poskytnutie bezplatnej právnej pomoci.

2. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie O. Z. rozsudkom zo 17. marca 2022 sp.zn. 12CoP/5/2022, napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie výrokom I potvrdil a výrokom II rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd v zmysle § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne, stotožniac sa s ním v celom rozsahu. Podstatou tohto súdneho konania bolo určenie otcovstva k maloletému a v tejto otázke prvoinštančný súd primárne vychádzal zo záverov znaleckého posudku č. 24/2020 R. L. W., znalkyne z odboru genetika, odvetvie analýza DNA. V znaleckom posudku znalkyňa konštatovala, že na základe zisteného nálezu DNA je pravdepodobnosť otcovstva O. Z. k maloletému U. M. na úrovni 99,999 %, čím možno mať otcovstvo za prakticky dokázané. V dôsledku výsledkov znaleckého dokazovania bola z hľadiska § 94 ods. 1 a 2 Zákona o rodine právne irelevantnou odvolacia výhrada otca, či sa maloletý narodil v riadnom termíne, resp. či išlo o predčasný pôrod - toto by bolo potrebné zisťovať len v tom prípade, ak by nebol urobený znalecký posudok. Otec v prvoinštančnom konaní i v odvolaní namietal, že porovnávacím materiálom pre analýzu DNA mali byť vzorky krvi. Už prvoinštančný súd ale na podklade vyjadrenia znalkyne v tomto smere jasne a zrozumiteľne vysvetlil, že v súčasnosti sa vo forenznej praxi štandardne pri analýze používa ster z bukálnej sliznice vzhľadom na jednoduchosť manipulácie a neinvazívnu techniku odberu, pričom izolovaná DNA zo steru bukálnej alebo periférnej krvi, kože, slín, či iných tkanív poskytuje identickú genetickú informáciu DNA. Preto použitá DNA zo steru bukálnej sliznice nemôže ovplyvniť výsledok paternitnej analýzy. Podľa odvolacieho súdu je tak jasné, že výsledok analýzy DNA nezávisí od toho, či je porovnávací materiál získaný odberom krvi alebo sterom bukálnej sliznice. Aj odvolaciemu súdu je pritom z rozhodovacej činnosti známe, že práve ster bukálnej sliznice (a nie odber krvi) je tou bežne používanou metódou, ktorá sa pri analýze DNA aplikuje. Znalkyňa podľa odvolacieho súdu teda postupovala pri výkone znaleckej činnosti úplne štandardne v súlade s vedeckými poznatkami platnými pre dané znalecké odvetvie a aj svoju formálnu chybu v znaleckom posudku týkajúcu sa uvedenia nesprávneho dátumu narodenia maloletého presvedčivo vysvetlila - chybný rok v dátume narodenia maloletého (dátum XX. XX. XXXX namiesto správneho dátumu XX. XX. XXXX) bol uvedený jedine v písomnom vyhotovení znaleckého posudku, avšak v ostatných podkladoch bol dátum narodenia maloletého (resp. jeho rodné číslo) uvedený správne s tým, že všetci zúčastnení vrátane otca potvrdili regulárny priebeh odberu vzoriek a nikto z nich voči tomu nemal námietky.

2.1. S uvedeným súvisí aj námietka otca, že prvoinštančný súd nepristúpil k prv avizovanému kontrolnému znaleckému dokazovaniu. V prvom rade odvolací súd zdôrazňuje, že dôvod na nariadenie kontrolného znaleckého dokazovania vôbec daný nebol. Účelom kontrolného znaleckého dokazovania nie je prehodnotenie znaleckého posúdenia určitých skutkových okolností v prípade, že niektorá zo strán (účastníkov) vyjadrí číru nespokojnosť so závermi, ku ktorým znalec dospel. Tzv. kontrolné znalecké dokazovanie je totiž prioritne zamerané na preskúmanie správnosti použitia znaleckých metód a postupov a na ich základe prijatých odborných záverov v už podľa ust. § 207 CSP podanom znaleckom

posudku a nie na akési „nové“ posúdenie, či prehodnotenie skúmaných okolností. Na jeho vykonanie potom nestačí len neakceptácia výsledkov podaného znaleckého posudku niektorým z účastníkov, ale je namieste vtedy, ak na základe konkrétnych výhrad odborného charakteru možno pochybovať o tom, či podaný znalecký posudok je založený na správnom odbornom prístupe k posudzovanej problematike. V prejednávacom prípade nebol dôvod na nariadenie kontrolného znaleckého dokazovania, lebo neexistovali žiadne relevantné okolnosti spochybňujúce spracovanie znaleckého posudku znalkyňou R. L. W. na odbornej úrovni zodpovedajúcej súčasnému vedeckému poznaniu. V tomto prípade bolo vykonanie kontrolného znaleckého dokazovania nadbytočné (viď napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/107/2019), ako to skonštatoval aj prvoinštančný súd a preto jeho nevykonanie nepredstavovalo porušenie procesných práv otca. Okrem toho odvolací súd poukazuje aj na to, že prvoinštančný súd nebol viazaný uznesením, ktorým mienil pristúpiť k nariadeniu kontrolného znaleckého dokazovania, pretože išlo o uznesenie, ktorým sa upravuje vedenie konania a takým uznesením nie je súd viazaný podľa § 237 ods. 2 CSP a súčasne mal otec od pojednávania dňa 08. 03. 2021 až do ďalšieho pojednávania sedem mesiacov na to, aby zložil sumu 200,- Eur predstavujúcu skôr symbolickú ako reálnu cenu ďalšieho znaleckého dokazovania, ktoré prvoinštančný súd ústretovo vo vzťahu k otcovi chcel vykonať. Porušenie procesných práv otca, ktoré by malo vplyv na správnosť napadnutého rozsudku nespôsobilo ani to, že vzhľadom na jeho nepriaznivé pomery prvoinštančný súd neakceptoval žiadosť o odpustenie zálohy za kontrolné znalecké dokazovanie, resp. že o žiadosti nerozhodol.

2.2. Pokiaľ ide o nevypočutie otcom navrhnutého svedka X. J., nevykonanie tohto dôkazu prvoinštančný súd riadne a správne zdôvodnil v napadnutom rozsudku (viď 16. odsek jeho odôvodnenia), s ktorým postupom sa aj odvolací súd stotožňuje, pretože pokiaľ mal menovaný potvrdiť, že navrhovateľka mala mať pohlavný styk (aj) s iným mužom, prípadná pravdivosť tejto skutočnosti by nemohla ovplyvniť znalecké závery o tom, že navrhovateľka otehotnela od ňou označeného muža O. Z., ktorý je v dôsledku toho otcom maloletého.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal O. Z. (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie s poukazom na ustanovenie § 420 písm. f/ CSP pre porušenie práva na spravodlivý proces, s návrhom, aby dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dovolateľ naďalej trvá na tom, že nie je otcom maloletého dieťaťa a s navrhovateľkou nikdy nemal pohlavný styk, závery znaleckého posudku z odboru genetiky vypracovaného znalkyňou R. L. W. sú neprijateľné a vzbudzujúce vážne pochybnosti o jeho objektívnosti. Už počas konania na súde prvej inštancie namietal najmä materiál, na základe ktorého sa mala táto analýza realizovať /ster z bukálnej sliznice/, týmto materiálom mali byť vzorky krvi. Z posudku tiež nebolo jednoznačné, vo vzťahu k akej osobe /dieťaťu/ došlo k porovnávaniu materiálu, keďže podľa návrhu sa malo konať vo vzťahu k U. M., nar. XX.XX.XXXX, avšak v znaleckom posudku došlo k porovnaní materiálu k U. M., nar. XX.XX.XXXX. Dovolateľ navrhol vykonať nové znalecké dokazovanie a za tým účelom pribrať do konania znaleckú organizáciu z odboru genetiky, odvetvia analýzy DNA. Okresný súd tomuto návrhu vyhovel a určil, že po zaplatení zálohy 200 eur nariadi kontrolné znalecké dokazovanie. Prostredníctvom právneho zástupcu dovolateľ písomne dňa 20.07.2021 súdu oznámil, že pre nedostatok finančných prostriedkov nie je schopný zložiť požadovanú zálohu súdu, zároveň trval na tom, aby bol kontrolný znalecký posudok nariadený a zrealizovaný a tento úkon nebol súdom podmienený zložením záloh, keďže v konečnom dôsledku sa bude rozhodovať aj o trovách konania. O tejto žiadosti súd nerozhodol. Vychádzajúc z ust. § 253 ods. 1 CSP aj keď súd nie je ex officio povinný pred uložením povinnosti zložiť preddavok na trovy dôkazu zisťovať, či u strany nie sú podmienky na oslobodenie od súdneho poplatku, neznamená to, že nemá možnosť zohľadniť zlé sociálne postavenie strany. Znamená to, že súd nemusí uložiť povinnosť zložiť preddavok s ohľadom na princíp podľa čl. 6 ods. 2 CSP, t. j. zohľadňujúc špecifické potreby strán sporu vyplývajúce z ich zdravotného stavu a sociálneho postavenia. Súdny nevykonali ani ďalšie navrhnuté dôkazy, dovolateľ navrhol vypočuť ako svedka X. J. z W.E. N.. Vzhľadom na výpoveď navrhovateľky, ktorá nerobila sporným, že sa pozná s mužom menom X. F. z A., ktorý je jej spolupracovník, vozi ju do práce a z práce a sa rozvádza, pričom jeho manželka to dáva za vinu navrhovateľke, mal súd prvej inštancie zabezpečiť výsluch aj tohto muža. Z dôkazov, ktoré súd prvej inštancie prečítal na pojednávaní dňa 06.12.2021 nie je zrejmé, či mal k dispozícii aj dôkaz o tom, že dieťa, ku ktorému sa určovalo otcovstvo sa narodilo v riadnom termíne, alebo či išlo o predčasný pôrod.

4. Navrhovateľka a aj kolízny opatrovník vo vyjadreniach k dovolaniu zhodne uviedli, že napadnuté rozhodnutie považujú za vecne správne, dovolanie navrhujú ako nedôvodné zamietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

6. Dovolanie je v danom prípade podané v konaní o určenie otcovstva a o určenie výživného plnoletému dieťaťu, ktoré sú upravené od 1. júla 2016 v CMP. Vzájomný vzťah medzi CMP a CSP je vymedzený v § 2 ods. 1 CMP, podľa ktorého sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia CSP, ak tento zákon neustanovuje inak. Keďže § 76 CMP neobsahuje odlišnú právnu úpravu dovolania podaného vo veci určenia otcovstva a určenia výživného, prípustnosť dovolania bola posudzovaná podľa ustanovení CSP.

7. Z hľadiska ústavného aspektu treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť vecí v konaní o dovolaní a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd.

8. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami, ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z akýchkoľvek dôvodov a hľadísk.

9. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými a jasne čitateľnými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať bezbreho; namiesto je skôr zdržanlivý (uvážený) prístup.

10. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Na týchto záveroch zotrváva aj súčasná rozhodovacia prax najvyššieho súdu.

11. Dovolací súd považuje za prospešné opakovane pripomínať, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie, nie je súdom skutkovým. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv.

opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), avšak len pri dovolacom dôvode (vade zmätočnosti) v zmysle § 420 písm. f/ CSP, nie pri dovolacom dôvode v zmysle § 421 ods. 1 CSP.

12. V dôsledku spomenutej viazanosti (§ 440 CSP) dovolací súd neprejednáva (ex officio) dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatnený dovolací dôvod; ide o posilnenie dispozičného princípu v dovolacom konaní (deetatizáciu dovolania), pri plnom rešpektovaní autonómie a zodpovednosti dovolateľa, pri rozhodovaní o tom, či podá dovolanie, aký dovolací dôvod uplatní a akým spôsobom ho vymedzí. S tým súvisí aj procesná pasivita dovolacieho súdu, ktorý pri prípadných vadách dovolania tieto pri riadnom zastúpení dovolateľa nenapráva.

13. Dovolací súd konštatuje aj to, že dovolacie konanie má od účinnosti Civilného sporového poriadku povahu typického „advokátskeho procesu“, a to nielen vzhľadom na znenie sporového poriadku. Spracovaniu dovolania a celkovej kvalite zastupovania dovolateľa musí advokát, dovolateľ, ktorý má vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa, ale aj zamestnanec dovolateľa, ktorý je právnická osoba nevyhnutne venovať zvýšenú pozornosť. Dovolací proces je v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou podstatne rigoróznejší a odborne náročnejší. Z hľadiska posúdenia prípustnosti dovolania je teda podstatné správne vymedzenie dovolacích dôvodov spôsobom upraveným v zákone (§ 431 až § 435 CSP), a to v nadväznosti na konkrétne, dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, nemožno dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podrobiť vecnému preskúmaniu v dovolacom konaní.

14. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

15. Dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, podľa ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

15.1. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej voľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (viď napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky SP. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03). Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky.

15.2. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle tohto ustanovenia nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (9Cdo 170/2020). Dovolací súd preto cez prizmu v dovolaní uplatnených dovolacích námietok skúmal, či došlo k dovolateľom namietanej procesnej vade (vade zmätočnosti).

15.3. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

15.4. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

16. K námietke dovolateľa, že súd nevykonal ním navrhované dokazovanie, dovolací súd uvádza, že postup súdu, ktorý v priebehu konania nevykonal všetky navrhované dôkazy alebo vykonal iné dôkazy na zistenie skutkového stavu, nezakladá prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP (1 Cdo 226/2019, 3 Cdo 26/2017, 4 Cdo 56/2017, 5 Cdo 90/2017, 6 Cdo 69/2020, 7 Cdo 150/2018, 8 Cdo 187/2017, 9 Cdo 248/2021). Ani prípadná neúplnosť či nesprávnosť skutkových zistení a skutkových záverov nie je v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považovaná bez ďalšieho za dôvod zakladajúci tzv. zmätočnosťnú vadu konania (R 42/1993, R 37/1993, R 125/1999, R 6/2000). Výnimkou sú iba rôzne závažné deficity v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.), prípadne konajúcimi súdmi svojvoľné, neudržateľné alebo v zrejmom omyle prijaté skutkové závery, ktoré by popreli zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Z preskúmania obsahu spisu však nevyplýva, že by k takémuto prípadu závažných deficitov v dokazovaní došlo.

17. Je výlučne vecou súdu, ktorý z označených (navrhnutých) dôkazov vykoná (porov. § 185 ods. 1 CSP). Uvedené predstavuje prejav zákonnej právomoci súdu korigovať návrhy strán na vykonanie dokazovania sledujúc tak rýchly a hospodárny priebeh konania a súčasne zabezpečiť, aby sa zisťovanie skutkového stavu dokazovaním držalo v mantineloch predmetu konania a aby sa neuberalo smerom, ktorý z pohľadu podstaty prejednávanej veci nie je relevantný. Z uvedeného je zároveň zjavné, že Civilný sporový poriadok ako aj Civilný mimosporový poriadok strane konania priznáva právo vykonanie určitého dôkazu navrhnúť. Toto procesné oprávnenie dovolateľ v danej veci aj využil (nebolo mu odňaté). Súd prvej inštancie osobitne objasnil dôvody, pre ktoré nevykonal ďalšie navrhované dôkazy (viď bod 16. rozsudku súdu prvej inštancie) a odvolací súd sa s jeho odôvodnením stotožnil (viď bod 16. rozsudku odvolacieho súdu). Hoci v danom prípade ide o mimosporové konanie, v ktorom je súd povinný riadne zistiť skutkový stav a za tým účelom je povinný vykonať dokazovanie aj bez návrhu, dovolací súd nezdieľa námietku dovolateľa, podľa ktorého mal súd ako svedka vypočuť aj X.. F., spolupracovníka navrhovateľky, nakoľko ani jeho prípadná svedecká výpoveď (hoc by aj potvrdila intímny kontakt s navrhovateľkou v rozhodnom čase) by nemohla mať vplyv na jednoznačný záver znaleckého dokazovania, potvrdzujúci otcovstvo dovolateľa. Vzhľadom na uvedené je potrebné konštatovať, že postupom súdov, ktoré nevykonali dovolateľom navrhované dokazovanie, nedošlo k založeniu vady podľa § 420 písm. f/ CSP.

18. Súdmi nižších inštancií vyhodnotili vykonané dokazovanie v súlade so zásadou voľného hodnotenia dôkazov. Dôkazy a tvrdenia strán sporu hodnotí súd podľa svojej úvahy, pričom žiaden dôkaz nemá predpísanú zákonnú silu (čl. 15 Základných princípov CSP). Dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo (§ 191 ods. 1 CSP). V danej veci z rozhodnutia odvolacieho súdu (ako i súdu prvej inštancie) nevyplývajú žiadne deficity v dokazovaní namietané dovolateľom v dovolaní. Prijaté závery tak v týchto súvislostiach nemožno hodnotiť ako odporujúce výsledkom vykonaného dokazovania, či rozporné so zásadou voľného hodnotenia dôkazov.

19. Pokiaľ ide o námietky dovolateľa voči výsledkom znaleckého dokazovania, je nutné konštatovať, že dovolateľ opakuje rovnaké námietky, aké uplatnil už pred súdom prvej inštancie a následne aj v odvolacom konaní, pričom súd prvej inštancie a rovnako aj odvolací súd sa s týmito námietkami dostatočne vysporiadali a zároveň podrobne odôvodnili nedôvodnosť nariadenia kontrolného znaleckého dokazovania. Dovolací súd považuje za nadbytočné opakovať odôvodnenia rozsudkov súdov nižších inštancií, ktoré sú známe účastníkom konania, preto na ne odkazuje (bod 15 rozsudku súdu prvej inštancie, body 12 až 15 rozsudku odvolacieho súdu). Ani podľa dovolacieho súdu nebolo dôvodné nariadiť ďalšie (kontrolné) znalecké dokazovanie, nakoľko výsledky prvého znaleckého dokazovania neboli ničím relevantným spochybnené. Za relevantné spochybnenie nemožno totiž považovať opakovanú námietku dovolateľa, že porovnávací biologický materiál bol získaný len sterom sliznice a nie odberom vzorky krvi a že došlo k pochybeniu pri označení vzorky (chyba v dátume narodenia mal. dieťaťa), tieto pochybnosti dostatočne vysvetlila samotná znalkyňa, ako aj súdy nižších inštancií. Hoci súd prvej inštancie najprv rozhodol o nariadení kontrolného znaleckého dokazovania, dostatočne jasne vysvetlil, prečo od tohto upustil, pričom správnosť jeho procesného postupu bola potvrdená aj odvolacím súdom. Dovolací súd preto konštatuje, že ani z tohto hľadiska nedošlo k porušeniu procesných práva dovolateľa.

20. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nezistil, a preto dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

21. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd rozhodol podľa § 52 CMP a § 451 ods. 3 CSP, keď nezistil splnenie podmienok pre použitie § 53 CMP, navyše navrhovateľ ani matka si náhradu trov dovolacieho konania neuplatňovali (§ 57 CMP).

22. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.